

SARINTSARIM-PIFIDIANANA TOY NY TSY MISY

Mitombo ny manohitra ny vokatra hoy ny vondron'ny kandidà 11

"Grand complet", na hoe ao avokoa ireo vondron'ny kandidà 11 manohitra ny fifidianana filohampirenena natao amboetra teto amintsika ny 11 novambra lasa teo. Nivory tetsy amin'ny foiben-toeran'ny antoko HVM tetsy Andraharo izy ireo ny talata teo. Tsy nisy nipika ny dinika nikaton-trano, saingy fantatra fa nifanakalo hevitra sy nandinika ny mety ho tohin'ny tolona izy ireo. Amin'ireto kandidà ireto, toy ny tsy misy iny fifidianana natao teto amintsika iny, noho ireo tsy fahatomombanana maro hita, hitan'ny mpanara-maso teto an-toerana sy ny avy any ivelany koa. Avy teny Andraharo dia nihaona tamin'ny Vondrona Eoropeanina tetsy Ankorondrano ny vondron'ny kandidà 11. Tsy manaiky ny fifidianana, tsy manaiky ny valim-pifidianana ny vondron'ny kandida noho ireo tsy fahatomombanana mialoha sy nandritra ny fifidianana, ka tsy hanekena ny vokatra. Nanatitra fehin-kevitra na "MÉMORANDUM" manazava ny tsy fanarahan-dalàna nandritra ny zotram-pifidianana izy ireo. Natolotra ny Masoivohon'ny Vondrona Eoropeana eto amintsika, sy ny Ambasadaoron'ireo firenena sasany ao anatiny toa an'i Frantsa, Alemaina, Royaume Uni,... izany fehin-kevitra izany. Tsy ny lalàna malagasy ihany, fa maro ireo lalàna iraisam-pirenena izay efa nankatoavin'i Madagasikara, no tsy

Ny vondron'ny kandidà 11 teny Ankorondrano.

voahaja nandritra iny sarintsarim-pifidianana iny, hoy ny Collectif des candidats. Tsy ny kandidà 11 intsony hoy izy ireo no manohitra iny fifidianana iny sy ny vokatra, fa sokajin'olona maro samy hafa eto amin'ny firenena mihitsy: fiarahamonim-pirenena, ray aman-dreny aradrazana, mpanao politika, sendikà, manam-pahazana,... Noho izany, mitohy ny tolona ho fanafoanana iny sarintsarim-pifidianana iny sy ny vokany, hiseho amin'ny endriny hafa izany tolona.

Isambilo

Mahazo ny sehatra rehetra ny krizy

Tsy ho azo ihodivirana ny fifampidinihana

Amam-bolana vitsy no efa nita-kisiny ny hery velona rehetra misy eto amin'ny Firenena, ny hanaovana fikaonandoham-pirenena hifandresen-dahatra mamomba izay tetikady sy marimamirita iraisana ho entina hivaoahana amin'izao krizy tsy mitsahatra nahazo laka iainana eo amin'ny sehatra rehetra izao. Natao koa ny antso mba tsy ny vahiny na any amin'ny firenena any ivelany foana no hamahana ny olana ary ny Malagasy samy Malagasy no hamaha ny olana. Iaraha-mahita fa miziriziry mandà izany antso hanatanterahana fikaonandoham-pirenena izany ny eo amin'ny fitondrana, fa manao di-doha tsy miraharaha na inona na inona ka mizotra amin'ny lalàna efa nofinidiny. Maro anefa ankehitriny no milaza fa tsy azo ihodivirana ny fifampidinihana, na Malagasy, na vahiny, mba hisian'ny filaminana maharitra eto amin'ny firenena, sy hamahana ireo krizy maro samy hafa, izay efa lalim-paka ireo avokoa. Efa nandritra ny efatra taona sy tapany izao no efa nanitsakitsaka ny Lalampianorenana, sy ireo lalàna velona manankery eto amin'ny Firenena ny fitondrana (Andry Nirina Rajoelina). Nahazo vahana izany taorian'ny fahetrahaham-pialàn'i Andry Nirina Rajoelina, rehefa neken'ny Fitsarana Avo momba ny Lalampianorenana ny maha kandidà ho filoham-pirenena azy. Tsapa avy amin'io fanekena io, fa na

dia ity Andrimpanjakana natao hiaro ny Lalampianorenana ity aza dia manitsakitsaka izany, satria tsy nanao fanadihadiana momba ilay taratasy nanamirina (certificat de nationalité) fa gasy i Andry Nirina Rajoelina, izay araka ny vaovao dia tsy ny avy ao amin'ny Fitsarana Ambaratonga Voalohany (Tribunal de Première Instance) no nanao sonia izany. Na izany na tsy izany ny Andininy 42 ao amin'ny Lalampianorenana dia tsy mahazo milatsaka ho kandidà ny olona nina nangataka zom-pirenena vahiny, fantat'ity Andrimpanjakana ity tsara izany kanefa dia nodinganiny fotsiny izao. Faniatsakitsahana ny Lalampianorenana ihany koa ny tranga tsy fanajana ny arofenitra momba ny fametrahana ny filoha sy fifamindram-pahefana tao amin'ny Antenimierandoholona. Toy izany koa ny fizarana andraikitra eo amin'ny fitantan-draharaha izay roa ny filoham-panjakana: ny jeneraly misotro ronono "filohan'ny Antenimierandoholona", izay miandraikitra ny Filaminana, ary ny governemanta no miandraikitra ny fitantanana ny raharaham-panjakana. Tsy nahagaga loatra araka izany ny fisamboarana sy fanagadrana olona izay midika faniatsakitsahana ny zon'olombelona, sy ny fahalalahana maneho hevitra sy fivezivezena an-kalalahana eto amin'ny Firenena, satria ilay jeneraly zandary misotro ronono nanam-

patra fahefana tamin'ny tetezamita, no nampiantraiketina ny fandriampahalemana. Ny tena zava-doza dia nialohan'ny fifidianana dia hitam-poko, hitampirenena ny nampiasan'ny mpanao fampielezankevitr'i Andry Nirina Rajoelina "kandidam-panjakana" ireo mpiasampanjakana sy ireo fitaovampanjakana, izay raha araka ny lalàna dia miteraka fanesorana an-daharana (disqualification) ny kandidà. Natao amboetra ny fanatanterahana ny fifidianana, kanefa tsy mbola miala any amin'ny toeran'ny nandatsaham-bato akory ny vata fandatsaham-bato dia efa namoahan'ny Vaomieram-pirenena Mahaleotena misahana ny Fifidianana eto Antananarivo vokatra sahadry. Tsy vitan'izany fa samy manafo fanisana ireo Andrimpanjakana misahana ny fifidianana (HCC-Ceni) ka ny an'iza amin'ireo no havoaka ho ofisialy? Etsy an-kilany dia nolavin'ny Ceni ny fampitahana ny vokatra (confrontation des résultats) tonga ao aminy, sy ny eny am-pelatanan'ny kandidà laharana faha-13. Rehefa mahatsiaro tena fa malemy izao fitondrana izao dia efa mamorona sarimihetsika, fa misy manamboninahitra ambony ao amin'ny tafika nikononkonona fanonganam-panjakana ary rehefa nandalo fampanoavana dia naiditra eny amin'ny fonjaben'i Tsiafahy. Hamoaka ny voka-pifidianana amin'ny fomba

ofisialy hono ny Fitsarana Avo momba ny Lalampianorenana. Raha ny fironana amin'ny ankapobeny anefa dia toy ny tsy nisy iny fifidianana tamin'ny 16 novambra 2023 iny, satria be loatra ny tsy fahatomombanana sy ny tsy fanarahan-dalàna teo amin'ny fikarakarana sy fanatanterahana ary ny fikirakirana ny vokatra. Mbola tsy tara raha miara-manaiky fa tsy azo ihodivirana ny Antson'ny Vovonana iarahana'ny Filohan'ny Antenimierampirenena sy ny FFKM ary ireo olobe sy raia mandreny ara-drazana sy ny fiarahamonim-pirenena ary ny Vondrona iraisam-pirenena hitsabo ny aretina mikiky ity Firenena ity. Lazain'ny mpitondra fa "adala" ireo rehetra mahatsiaro fa tsy mandeha amin'ny laoniny ny fitantanana ity Firenena ity. Tsy maintsy atao ao an-tsaina mandrakariva anefa fa ny adala ihany no milaza ny tenany ho hendry sy milaza ny hafa ho adala. Koa mitaky fitsaboana amin'ny aretina mikiky azy ny Firenena ary mila fitsaboana ny olona adala miridana tsy mahalala izay hahafaty azy. Ny hendry hono mody voky fa ny adala manesika ihany, kanefa amin'izao toe-draharaha misy eto amin'ny Firenena izao dia "tsy ho faly Asian-dratsy" ny Malagasy ka tsy hanaiky ho an-devozim-bazaha frantsay indray ary hifarimbona hamongotra ny viriosy naporitak'i Andry Nirina Rajoelina eto amin'ny Firenena.

Andry Tsiavalona

Ny Valosoa sy fakafaka

Mankany amin'ny fiharatsiana hatrany ny firenena

Tandindonin-doza tanteraka ny firenena ankehitriny mamarana izao volana novambra izao, sy miditra amin'ny volana farany amin'ity taona 2023 ity. Ankoatra ny efa fahapotohana amin'ny lafiny sosialy sy toekarena, dia manao ny ataony faran'izay zokiny ny lafiny politika, izay misintona tsy mitsahatra ny firenena hitsontsorika hatrany ho any amin'ny lavaka mangitsokitsoka faran'ny lalina. Vokatry ny nataon'ireo mihazom-pahefana ankehitriny eo amin'ny rafitra na andrim-panjakana eto amin'ny firenena no anton'izany. Izany hoe, ilay natao ho "môtera" hisintona ny firenena ka hanandratra azy indray, no nampilentika sy nanapotika azy. Dia iaraha-mahita ny tranga samihafa mamohetra mampiteny ny moana atao eto amin'ity firenena ity nialoha sy nandritra ary izao aorian'ny fifidianana amboetra natao teo iny. Toetra sy fomba ratsy no aseho entina hitantanana ny firenena na dia mody takonana na afenina ao ambadiky ny lainga mandrotsirotsy aza izany. Iza anefa no tsy hahatakatra izany, fa ny bado sy kentrina ihany ary ireo manaiky hikimpy noho ny vola natampina ny masonry, no tsy te hahalala sy manohitra izany.

Tsy hifarana io faharatsiana mitoetra ankehitriny io, fa mbola hitohy, satria hazo ratsy tsy hanome voa tsara velively. Ary fitenin'ny Malagasy ny hoe "vondolo tsy hitera-boromanga velively". Ny zavatra azo tamin'ny tsy fahamarinana, tsy hiteraka soa velively amin'ny vahoaka sy ny firenena. Ny zava-misy, dia miezaka mafy mamahatra sy mamaka lalina amin'ny fomba rehetra, hatramin'ny herisetra mihitsy, ny mpandala ny tsy fahamarinana eto amin'ny tany sy ny fanjakana. Hamoa-doza ho an'ny vahoaka izany ary hangeja sy hanamontsana azy mihitsy raha ny vinavinan'ny mpamakafaka ny raharaham-pirenena. Ny tena maha loza azy ihany koa dia mahita tsara sy miaina ny zava-misy manjo ny vahoaka sy ny firenena ireo tanora avara-pianarana ary vita fianarana. Maro no kivy ary feno hadisoam-panantenana amin'ny hoavin'ity firenena ity. Rehefa kivy ny amin'ny firenena izy ireo dia mikarodala ho any ivelany avokoa. Ratsy ho an'ny firenena izany, satria izay ilay lazaina hatrany hoe "fuite de cerveau", ny mandositra ny manam-pahaizan'ny firenena, ka ny firenen'olon-kafa indray no hampiasany sy hampiharana ny fahaizana azony. Firenena hafa no lasa mahazo ilay tombontsoa avy aminy, fa tsy ilay Madagasikara nikolokolo sy nanabe azy ka tokony hanaovany valim-babena. Ratsy ho an'ny firenena izany, ary tsy noho ny inona fa nohon'ny ataon'izao mpihazom-pahefana eto amin'ny firenena izao. Tsy manabe ny tanora ho tia ny fireneny fa manao izay toetra tsy zaka. Mbola olana lehibe iray manjo an'i Madagasikara koa izany.

Sôh'son

Tetibolam-panjakana 2024

Holaniana sahadry eny amin'ny Antenimierampirenena anio

Holaniana sahadry amin'ny alalan'ny fivoriana azon'ny be sy ny maro hatrehana anio eny amin'ny Lapan'i Tsimbazaza, ny volavolan'ny lalànan'ny tetibolam-panjakana amin'ny taona ho avy 2024, nefa vao tamin'ny talata teo izany no tonga teny amin'ity andrimpanjakana ity. Arak'izany, ho atao am-

boletra fotsiny ny ho fandaniana ity tetibolam-panjakana ity, boky be misy pejy an-jatony, tsy ho voadiniky ny depiote amin'ny antsipiriany mandritra ny andro vitsy toy izao handaniana azy izao. Arak'ity volavolana tetibolam-panjakana ity, vinavinaina hiakatra 4,5% ny tahan'ny harin-

karena faobe eto amintsika amin'ny taona 2024. Araka ny fanazavana nomen'ny Ministry ny Toekarena sy ny fitantanam-bola, Rabanirinarison Rindra Hasimbelo, lalan-tsaina telo lehibe no namolavolana ity tetibolam-panjakana ity, miorina amin'ny : - fanohanana ny sosialy sy fanat-

sarana ny maha-olombelona ; ahitana fiakarana 341miliara Ariary ny tetibola eo amin'ny sehatry ny sosialy ho an'ny taona 2024, raha oharina amin'ny tetibolan'ny taona 2023. - Fanohanana ireo sehatra tsy miankina amin'ny tetikasa sy ny seha-pamokarana, mba hi-

sian'ny fahamarinan'ny fampiasam-bola : ahitana fiakarana 77 miliara Ariary ny teti-bola miohatra ny taona 2023. - Fanamafisana ny fitantanana eny ifotony, amin'ny alalan'ny fitinjaram-pahefana sy ny fitantanana mangarahana : fampiakarana ho 16,66% ny tetibola nato-

kana ho an'ny vondrom-bahoaka itsinjaram-pahefana. Vina-vinaina hiampy roa (02) ireo Faritra misy eto Madagasikara. Vinavinaina hiakatra 4,5% ihany koa ny tahan'ny harin-karena faobe amin'ny taona ho avy, raha 4% tamin'ity taona 2023 ity.

Isambilo